

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma

Johdanto

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen on maakunnallinen ja valtakunnallinen tavoite. Edistämishjelmalla vastataan mm. ilmasto- ja energiatavoitteisiin, asukkaiden hyvinvointiin, asukkaiden liikkumattomuuteen, tieliikennelain uudistuksen tavoitteisiin ja pyörä- sekä luontomatkailun tarpeisiin. Padasjoen kuntaan on nyt laadittu ensimmäistä kertaa kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma, joka toimii strategisena asiakirjana sekä ohjeistuksena eri toimijoiden toiminnansuunnittelun tueksi. Edistämishjelma tähtää erityisesti vuosien 2025–2030 kehittämistoimiin. Ohjelma on laadittu kevään 2025 aikana paikallisin voimin monialaisesti.

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen on noussut tärkeäksi keinoksi hillitä ilmastonmuutosta ja kohentaa kansanterveyttä. Kävely ja pyöräily ovat meluttomia ja saasteettomia liikkumistapoja. Terveysten edistämisen ja ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta suomalaiset liikkuvat liian vähän lihasvoimalla ja liian paljon moottoroituja liikennevälineitä käyttäen.

Lihasvoimin tapahtuva liikkuminen tukee myös kunnan keskustan ja kylien elävöitymistä ja lähipalveluiden käyttöä. Pyöräilykuntien verkostoon kuuluva Padasjoki on HINKU-kuntana sitoutunut päästöjen vähennyksiin.

Käsillä oleva Padasjoen ensimmäinen kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma nojaa niin valtakunnallisiin kuin alueellisiin strategisiin tavoitteisiin: Padasjoen kuntastrategiaan “Muutakin kuin mummola”, kunnan hyvinvointisuunnitelmaan 2026-2029, kunnan ilmastosuunnitelmaan, Liikkuva Päijät-Häme 2030-ohjelmaan sekä Päijät-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan 2040.

Edistämishjelman laatimisessa ovat olleet mukana kunnan liikuntapalvelut, tekninen toimi, vanhus- ja vammaisneuvosto, kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä vastaavat henkilöt, kolmannen sektorin edustajat sekä Päijät-Hämeen liiton liikennetyön asiantuntija.

Kävelyn ja pyöräilyn hyödyt

Pyöräily ja kävely ovat lihasvoimin eli aktiivista liikumista, jolla on merkittäviä hyötyjä niin yksilölle kuin yhteiskunnalle:

- **Edullisuus:** Kävely ja pyöräily ovat edullisia kulkumuotoja niin liikkujalle itselleen kuin yhteiskunnalle. Ne edistävät liikumisen tasa-arvoa ja tasapuolisia liikumismahdollisuuksia, kunhan liikumisolosuhteet ovat kunnossa.
- **Ekologisuus:** Kävely ja pyöräily säästävät ympäristöä. Saasteettomina ja meluttomina kulkumuotoina ne eivät kuluta uusiutumattomia luonnonvaroja.
- **Terveellisyys:** Kävely ja pyöräily ovat helppoja tapoja lisätä arkiliikuntaa. Ne tuovat positiivisia vaikutuksia niin yksilön elämän laatuun, julkiseen terveyshuoltoon kuin työnantajille.
- **Turvallisuus:** Kestävään liikumisen perustuvat yhdyskunnat koetaan turvallisemmiksi ja viihtyisämmiksi kuin yksityisautoiluun perustuvat yhdyskunnat. Kävelyn ja pyöräilyn yleistymisen edellytyksenä on turvallinen ja eri kulkumuodot huomioiva liikkumisympäristö. Myös autoilijat osaavat huomioda suojattomammat liikkujat, kun jalankulun ja pyöräliikenteen järjestelyt suunnitellaan hyvin.
- **Ympäristön viihtyisyys:** Kävely ja pyöräily ovat tilatehokkaita, ja ne tutkitusti parantavat asumisen laatua ja tyytyväisyyttä elinympäristöön

Kävely ja pyöräily kunnan strategiassa

Padasjoen kuntastrategia uudistettiin vuonna 2024. Sen yhtenä missiona on edistää hyvinvointia ja tukea harrastuksia luonnon parissa.

Kärkihankkeet tukevat kävelyn ja pyöräilyn teemaa:

Sisävesien paras satama; satamassa on lainattavissa pyöriä, kävely- ja pyöräilyreitit on esitelty sataman opasteissa.

Vireät kylät yhteisöllisellä Padasjoella; kylissä järjestetään yhteislenkkejä, pidetään yllä luontopolkuja, vieraillaan naapurissa kävelen ja pyöräillen, kyläkävelyt

Tuemme padasjokelaisten toimintakykyä; kannustamalla liikkumaan kävelen ja pyöräillen ja huolehtimalla kävely- ja pyöräilyreittien hyvästä kunnosta ja helppokulkaisuudesta.

Uusi koulu; koulun ympäristö suunnitellaan sellaiseksi, että kouluun on helppoa ja turvallista tulla kävelen ja pyöräillen.

Luonto, meidän mahdollisuutemme; luontoliikunnan edistäminen, reittien ylläpito ja kehittäminen

Koti Padasjoella; turvalliset koulu- ja työmatkat, sekä yhteydet julkiseen liikenteeseen, kävelen ja pyöräillen, myös harrastuksiin kulkeminen kävelen ja pyöräillen, sekä kävelijöiden ja pyöräilijöiden huomioiminen julkisia palveluita käytettäessä, helppokulkuiset/esteettömät reitit

Meidän Padasjokemme; yhteisölliset kävely- ja pyöräilytapahtumat eri puolilla Padasjokea. Ihmisten spontaanit kohtaamiset kävely- ja pyöräilyreittien varrella.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman tavoitteet, toteutus ja seuranta

Ohjelman perustan muodostavat seuraavat tekijät:

- 1) ARKILIIKUNNAN ARVOSTUKSEN KASVATTAMINEN
- 2) TURVALLINEN, TOIMIVA JA VIIHTYISÄ LIIKKUMISYMPÄRISTÖ
- 3) SITOUTUMINEN JA YHTEISTYÖ

15.5.2025

Arkiliikunnan arvostuksen kasvattaminen

Viestintä ja kampanjat kannustavat aktiivisen liikkumisen myönteiseen ilmapiiriin

- Viestintää ja markkinointia tehostetaan kunnan viestintäkanavissa. (viestintä, hyvinvointipalvelut)
- Näkyvät ja toistuvat kampanjat ja haasteet osaksi arkea: Jätä auto kotiin -päivä, Pyörällä töihin-päivä, valtakunnalliset teemat ja haasteet (esim. Pyöräilyviikko). (viestintä, hyvinvointipalvelut)
- Liikennepuistopäivä –tapahtuma, jossa Liikenneturva yhteistyökumppanina. (hyvinvointipalvelut)
- Mielekkäiden reittien ja paikkojen markkinointi, mm. Päijänne-Ilves retkeilyreitti, joka soveltuu niin kävelyn kuin maastopyöräilyyn. Uusien reittien kehittäminen. (hyvinvointipalvelut)

Lasten ja nuorten koulu- ja harrastusmatkat omatoimisesti lihasvoimin kuljettaviksi

- Koululaisten käyttämien reittien tunnistaminen ja kouluympäristöjen vaaranpaikkakartoitukset. (tekninen toimi)
- Kannustetaan tulemaan kävelen ja polkupyörällä kouluun mahdollisimman suuren osan vuodesta, tavoitteena tarpeettoman saattoliikenteen vähentäminen. (koulu)
- Liikkuva koulu, koulun retkipäivinä liikutaan pyöräillen, jos mahdollista (mm. maatilavierailut) (koulu)
- Kannustetaan perheitä liikkumaan lasten kanssa jalan ja pyörällä ja opetellaan liikenneasioita: kampanjointi, polkuretkipäivä, valokuvasuunnistus isommille koululaisille. (koulu, hyvinvointipalvelut)
- Lapset harjoittelevat pyöräilyä päiväkodin pihassa; päiväkodille on hankittu pyöriä. (Vaka)
- Heijastinliivit on käytössä lapsilla ja henkilöstöllä, lisää turvallisuutta liikenteessä. (Vaka)

Kävelyn ja pyöräilyn lisääminen työpaikoilla

- Henkilöstön haastaminen kävelemään ja/tai pyöräilemään työ- ja työasiamatkoja.
- Sähköavusteiset tavarapyörät käyttöön.
- Kävelykokousten lisääminen kunnan eri yksiköissä.
- Sähköpyöräedun hyödyntäminen.

Monipuoliset vapaa-ajan aktiivisen liikkumisen mahdollisuudet

- Ikääntyvien kannustaminen omaehtoiseen liikkumiseen: järjestetään myös kylä- ja kulttuurikävelyitä, sekä kävelykampanjoita kuten kilometrihaaste. (hyvinvointipalvelut)
- Ikä- ja muistiystävälliset kulkureitit keskustan alueella ja sivukylillä. (tekninen toimi, hyvinvointipalvelut)
- Reitti- ja kohdetiedot, markkinointi/esitteet, reittikartat. (hyvinvointipalvelut)
- Esteettömien lähiliikuntareittien toteutus: Mainiemen Sahan maisemareitti ja hyvinvointimetsä Luukonhaan Arboretumissa (2025). (tekninen toimi, matkailu)
- Pump trackin suunnittelu (kunnan investointiohjelmassa 2027). (hyvinvointipalvelut)
- Laatikkolenkki -haaste kylien välillä. (hyvinvointipalvelut)
- Pyörämatkailumahdollisuuksien esittelemine matkailuyrittäjille. (matkailu)

Turvallinen, toimiva ja viihtyisä liikkumisympäristö

Turvallinen, toimiva, viihtyisä ja käytettävä infrastruktuuri eli tiet ja kadut muodostavat keskeiset edellytykset kävely- ja pyöräliikenteen matkoille. Liikenneympäristön tulee mahdollistaa, mutta myös houkutella tekemään arjen matkoja jalan ja pyörällä. Tavoitteena on, että eri kulkutavoin liikkuminen, koetaan turvalliseksi, vuoden kaikkina aikoina.

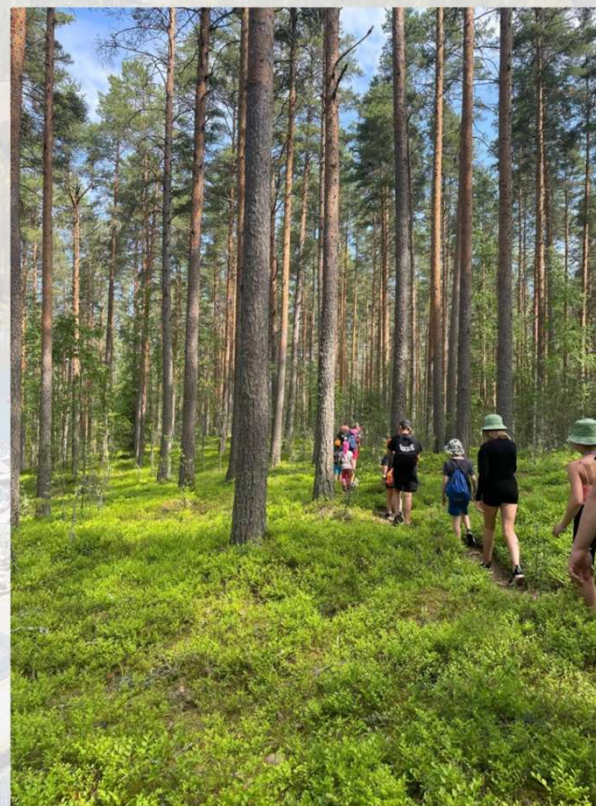
- Liikkumisen turvallisuus on perusedellytys kestävien kulkutapojen valinnalle.
- Turvallisuuden tunne on subjektiivinen, yksilöittäin vaihteleva kokemus.
- Liikkuminen on esteetöntä ja arki sujuu ympärivuotisesti kävellen ja pyöräillen.
- Jalankulun ja pyöräliikenteen reitit ovat suoria ja hyvin hoidettuja mahdollistaen arkitarpeiden helpon hoitamisen.
- Kevyen liikenteen väylien talvikunnossapito ja valaistus on tärkeässä roolissa. (tekninen toimi reagoi tarvittaviin muutoksiin, mm. älyvalaistus keskusta)
- Viihtyisä elinympäristö rentouttaa ja luo arvoa elämään.
- Keskustassa ja kylillä liikkuvien, näkyvien ja kuuluvien ihmisten määrästä ja kohtaamisista saadaan hyvinvointia ja terveyden kohotusta.

Liikennekasvatus elämänkaaren eri vaiheissa

- Järjestetään lapsille liikennekasvatusta varhaiskasvatuksen ja koulun yhteydessä. (Vaka, koulut)
- Kannustetaan perheitä liikkumaan yhdessä kävellen ja pyöräillen. (vaka, koulut, hyvinvointipalvelut)
- Kouluvuoden alkaessa on ”Turvaa koulutielle” -tapahtuma. (koulu, yhteistyötahot)
- Nuorisotoimi järjestää tietoisuuksia yhdessä Liikenneturvan kanssa nuorisotilalla. (hyvinvointipalvelut)
- Iäkkäiden liikkumiseen kannustaminen liikenneturvan kampanjoilla ja omilla tapahtumilla. (hyvinvointipalvelut ja järjestöt)
- Liikuntatoimen tapahtumissa on ollut esillä polkupyöriä, läskipyöriä, sähkö- ja laatikkopyöriä, joita on voinut kokeilla. (hyvinvointipalvelut)

Sitoutuminen ja yhteistyö

- Ohjelman toteuttaminen edellyttää organisoitua yhteistyötä, eri tahojen sitoutuminen ja yhteistyö turvaa tavoitteiden toteutumista.
- Toimenpiteiden toteutuksen kannalta on olennaista kytkeä toimenpiteet osaksi kunnan eri toimialoilla vuosittain laadittavia toimintasuunnitelmia, ja viedä tarvittavat budjettiehdotukset kunnan talousarvioehdotukseen.
- Toimenpiteiden seuranta sisällytetään soveltuvin osin, kunnan vuosittain tehtäviin, muihin seurantaraportteihin kuten hyvinvointikertomukseen.
- Ohjelman toteutusta ja seurantaa koordinoi kunnan liikenneturvallisuustyöryhmä. Ryhmästä viedään edelleen asioita tarkoituksenmukaisille toimialoille.
- Toimialoja pidetään tietoisina toimenpiteistä, jotka vaativat työn johtamista tai muutoksia resursseissa.
- Ohjelman toteutuksen viimeisenä vaiheena on päivittää edistämishjelmaa tarvittaessa, vähintään viiden vuoden välein.
- Päivitystyön yhteydessä toimia voidaan kohdentaa yhä tarkemmin seurannan ja sen hetkisen tilanteen mukaisesti.
- Tiivis yhteistyö yhdistysten ja järjestöjen kanssa asioiden edistämiseksi jatkuu edelleen.

Linkit muihin kävelyä ja pyöräilyä edistäviin suunnitelmiin

Padasjoen kunnan ilmastosuunnitelma

[Ilmastosuunnitelmat parempaan tulevaisuuteen](#)

Liikkuva Päijät-Häme 2030

[Liikkuva Päijät-Häme 2030 100323.pdf](#)

Päijät-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelma

[Liikennejärjestelmäsuunnitelma - Päijät-Hämeen liitto](#)

15.5.2025